

Lietuvė Bulgarijoje gelbėja beglobius gyvūnus

Justina MIKELIŪNAITĖ

Vita Gaurilkaitė buvo viena iš tų, kurie užtikrintai tvirtina, jog niekada nepaliks Lietuvos. Tačiau likimas pasisuko kitaip. Ramų gyvenimą gimtinėje apvertė internetinė pažintis su Lietuvoje tuomet jau kelis metus dirbusiu amerikiečiu. Netruko išsižiebtį jausmai, o naujam mylimajam po kelių mėnesių darbo reikalais teko persikelti į Bulgariją. Kurį laiką skraidę vienas pas kitą, juodu suprato, kad santykiai per atstumą neturi ateities, tad nutarė pamėginti pagyventi šioje Balkanų šalyje. Bandymas tęsiasi jau devynerius metus.

Nors lietuvei Bulgarija iš pradžių pasirodė lyg purvinas, šiukšlėse ir dūmuose skendintis košmaras, o sėdėjimas namuose, kol vyras dirbo, vedė iš proto, ilgainiui ji čia rado ne tik savo namus, bet ir misiją. Vita jau ne vienus metus po organizacinio darbo biure visomis išgalėmis prisideda prie beglobių gyvūnų gerovės.

Nors buvai tvirtai įsitikinusi, kad gyvensi tik Lietuvoje, meilė žmogui, atviliojusiam į Bulgariją, buvo stipresnė?

Būdami jauni ir drąsūs, daugelis mūsų ryžtamės beprotiškiems nuotykiams. Tuomet daug negalvojau, kas laukia. Su savo antrąja puse, amerikiečiu Colorado, buvau pažįstama keletą mėnesių, kai paaiškėjo, kad darbo reikalais jam reikės pagyventi Bulgarijoje, kol susiformuos ir suklestės naujas kompanijos biuras. Jau buvau įsimylėjusi kaip penkiametė mergaitė, tad po šios žinios verkiau visą naktį. Neilgai trukus vaikas pakvietė apsilankyti Bulgarijoje. Beprotiškai jaudinausi. Po skrydžio nuvažiavome pavalgyti - padavėja pasodino prie vieno stalo su

nepažįstamais žmonėmis, visur buvo rūkoma. Jaučiuosi lyg košmare, o išėjus mus ėmė sekti benamis šuo. Tuomet dar nežinojau, kokia svarbia mano gyvenimo dalimi vėliau taps beglobiai gyvūnai.

Po viešnagės maždaug pusmetį vienas pas kitą skraidėme, bet abu jautėme, kad santykiai per atstumą neturi ateities. Išėjau iš darbo, pasilikau tik tuo metu nuomojamą butą, susikroviau lagaminą, pasiėmiau savo šunį Mochitą ir drauge su Colorado sėdome į lėktuvą. Nenučiuokiau, kaip viskas klostysis, bet meilės vedama nutariau pabandyti kurtis Bulgarijoje. Mamai paskambinau jau iš Sofijos ir pasakiau, kad kurį laiką čia pagyvensiu. Maniau, kad ją ištikis infarktas, nes prieš tai apie mano sprendimą žinojo tik geriausia draugė.

Tėvai buvo labai priešiška nusistatę prieš Colorado, tad mama ėjo iš proto, o tėtis ėniršo ir su manimi nekalbėjo trejus metus. Būtent tiek laiko tuomet ir negrižau. Dabar situacija jau visai kitokia. Susiskambinus tėvai pirmiausia klausia, kaip laikosi mano sužadėtinis, o lankantis Lietuvoje stalas ruošiamas pagal jo skonį ir poreikius. Tėvai pamilo Colorado ir jau žino, kad su juo dukrai Bulgarijoje viskas gerai.

Kokie buvo pirmieji išpūdžiai ir iššūkiai ne svečiuojantis, o apsigyvenus Bulgarijoje?

Pirma mintis – man „šakės“. Šiuokšlės gatvėse, pinigų prašantys žmonės, cigarečių dūmuose paskendę restoranai ir kavinės. Nesupratau nė žodžio bulgariškai ir maniau, kad išprotėsiu. Colorado dirbo iki išnaktų, o aš sėdėjau namuose, išėjusi pasivaikščioti dažnai pasiklysdavau. Su vietiniais bandžiau kalbėti rusiškai ir tai buvo išsigelbėjimas. Visgi pasakiau sau, kad taip tęstis nebegali. Nusprendžiau stoti į medicinos universitetą Plovdive. Metus mokiausi bulgarų kalbos užsienio studentams skirtoje programoje. Ėmiau kalbėti vis geriau, o šiuo metu mane kartais palaiko bulgare, gyvenančia užsienyje, nes turiu nežymų akcentą.

Kodėl judu nutarėte įsikurti būtent Plovdive?

Iš pradžių apsistojojome Sofijoje, bet šis miestas mūsų nepatraukė. Nutarėme, kad Plovdivas (vienas seniausių Europos miestų, antras pagal dydį Bulgarijoje) tiks labiau, ir neklydome. Tiesiog jaučiu miesto dvasią. Jis mane traukia kaip magnetas. Jaučiuosi NAMIE. Pagyvenę keletą metų, nusprendėme leisti šaknis būtent čia. Keista, kad dar pirmaisiais gyvenimo Plovdive mėnesiais, vaikščiodama senamiestyje ir pirmą kartą pamačiusi vieną namuką, tyliai sau pasakiau: „Mano“.

Būtent jį po keleto metų ir nusipirkome.

Ko dar, be kalbos, Tave išmokė Bulgarija?

Pažinau daug įdomių žmonių, supratau, ką noriu daryti gyvenime, išmokau pažinti ir analizuoti žmones – labai retai suklystu. Buvau naivi mergaitė iš kaimo, bet ilgainiui supratau, kad ne visi yra tokie, kokie nori pasirodyti, sužinojau, kas yra aukščiausio lygio „pletikai“, įpratau būti atsargi ir akiai niekuo nepasitikėti. Bulgarija suteikė ir daug teigiamų patirčių – gerą orą, skanų maistą, praturtino mane savo istorija, tradicijomis, o svarbiausia – davė namus. Taip pat išmokau vairuoti lyg pametusi galvą, nes bulgarai kelyje elgiasi pagal savas nerašytas taisykles. Įstojus studijuoti veterinarijos į universitetą Sofijoje, teko sėsti prie vairo po keleto metų pertraukos. Pirmuosius kartus po vairavimo tokiomis eismo sąlygomis grįždavau nuo prakaito šlaputėle nugara. Tai buvo įtemptas laikas, bet džiaugiuosi, kad buvau priversta greitai susigaudyti, ir dabar puikiai susitvarkau su daugybe netikėtų situacijų, užsigrūdinau ir napanikuoju.

Veterinariją studijavau dvejus metus, tačiau mokslus teko nutraukti. Išsivystė stipri alergija formalinui (skysčiui, kuriame laikomi kūnai, kad nesuirtu), prasidėjo ir kitos alergijos, bet labiausiai iš proto vedė dėstytojų elgesys ir pati sistema. Užsieniečiams studijų kaina buvo bene 7 kartus didesnė nei vietiniams, o kartais būdavo specialiai stengiamasi, kad net mokėdamas dalyką turėtum perlaikyti egzaminą, taip sumokėdamas pakartotinai. Man buvo nepriimtina korupcija, bjaurus elgesys, žeminimas, rėkimas. Vieno profesoriaus buvau pasiūsta išmokti bulgarų kalbos, tuo tarpu jo studentai iš Graikijos, kurie bulgariškai beveik nekalbėjo, stebuklingu būdu egzaminus išlaikydavo. Aš norėjau įgyti žinių ir siekti veterinarijos gydytojos karjeros, o ne pirkti diplomą. Pradėjus prieštarauti, kilo skandalai, mano egzaminai pradėti vertinti neigiamai. Nors buvo dėstytojų, kurie labai tikėjo, kad galiu tapti gera gydytoja, šios galimybės atsisakiau. Be nepagarbaus elgesio, mane sustabdė ir tai, kad per vieną egzaminą buvo liepta pjaustyti GYVUS gyvūnus. Kitose šalyse mokomasi žiūrint specialias filmuotas medžiagas, o čia dar buvo pjaustomi gyvi gyvūnai. Tai prieštarauja mano principams. Tad kartą su kolege, kuri taip pat atsisakė tai daryti, žinodamos, kur laikomos eksperimentams skirtos varlės, atsinešėme stiklainius, niekam nematant pavogėm varles ir paleidome jas į upę. Jautėmės labai laimingos. Tą semestrą eksperimentų su varlėmis nebebuvo. Nors visi žinojo, kieno tai darbas, niekas negalėjo įrodyti. Tai buvo mudviejų pergalė.

Dėl sprendimo atsisakyti veterinarės karjeros jaučiu ir savo kaltę, svarstau, gal pritrūko užsispyrimo. Palikusi universitetą, grįžau gyventi į Plovdivą.

Nors netapai veterinare, daug padedi gyvūnams kitais būdais. Kad esi neabejinga silpnesniems rodo net Tavo „Facebook“ profilis. Ką pavyko nuveikti?

Noras padėti gyvūnams manyje stiprus nuo mažumės – gelbėjau viščiukus, antis, viską, kas gyva, esu išgelbėjusi net suopį. Dar vaikystėje globojau dvi vienakojes vištas bei anti, kurią mažą sumindė mama, iškreipdama jos uodegą ir kojas. Vėliau ši anti vardu Kilogramienė man vienai leisdavo imti jos kiaušinius ir ančiukus – visus kitus puldavo, žnaibydamo. Nuo tada tikiu, kad gyvūnai jaučia dėkingumą už tai, ką dėl jų darai. Nuo mažumės visi manė, kad būsiu gydytoja. Kol kas ja tapti nepavyko, bet meilė gyvūnams atsivijo ir į Bulgariją.

Sėdėjimas namie ir nieko neveikimas varė mane iš proto. Vieną vakarą bevaikštinėdama radau mažytį kačiuką, kurį priglaudžiau, tačiau pasilikti katės negalėjome, nes turime papūgą. Man pavyko rasti katiniukui naujus namus. Po to atsirado antras, trečias, ketvirtas katinas, kuriems reikėjo rūpesčio. Po kiek laiko susipažinau su dviem moterimis, kurios triūsia katinams padedančioje nevyriausybinėje organizacijoje. Esu tylioji jų partnerė. Suradusi katiną, kuriam reikia pagalbos, gydau jį, aprūpinu vakcinomis, pasirūpinu operacijomis, kastracija, maistu, tualetais ir kitais gyvūno poreikiais, kol jis randa nuolatinis namus užsienyje. Viską darau iš savo asmeninių lėšų. Gavusios signalą, važiuojame ieškoti sužalotų katinų, kai tik galiu, vežu gyvūnus, kur reikia.

Labai gerbiu „Cat house“ organizacijoje dirbančias tris moteris, kurios kiekvieną rytą ir vakarą eina į prieglaudą ir rūpinasi sergančiais katinais, valo jų išmatas, vėmalus, keliasi naktimis maitinti mažylių ir atiduoda visas jėgas, kad tik gyvūnai būtų viskuo aprūpinti ir laimingi. Net nepagydomi ligoniukai, kuriems kasdien reikia vaistų, lieka prieglaudoje, jiems nedaroma eutanazija. Gyvūnais rūpinamasi iki paskutinės jų gyvenimo minutės.

Deja, negaliu prisidėti kasdieniauose darbuose – be kitų alergijų, prasidėjo ir alergija katinams. Čiaudau, sloguoju, ašaroja akys, odą išmėto raudonais guzais. Laikinas keliones transportuodama katinus išveriu, nes neatsiranda daug norinčių pavėžėti. Bandau prisidėti ir kitais būdais, remiu finansiškai. Tai lyg piktas likimo pokštas – labai noriu padėti, bet negaliu. Pažadėjau sau nepasiduoti

ir daryti viską, kad gyvūnų gatvėse sumažėtų. Visiems pažįstamiems aiškinu apie kastracijos naudą, informuoju, kur kastruojama nemokamai. Net kaimynai ateina pas mane prašydami, kad pasirūpinčiau jų katinais. Raginu įsikatininti arba išišunininti gyvūną iš gatvės, o ne pirkti. Jau žinau, kad visi sergantys, ką tik gimę, sužaloti kaimynų katinų kačiukai anksčiau ar vėliau taps mano problema.

Aukoju ir kitiems gyvūnams, kuriems reikia pagalbos. Jei randu šunį, stengiuosi rasti vietą, kur juo pasirūpins. Kartais atrodo, kad nebegaliu, nebeturiu pinigų, jėgų, psichinių resursų matyti sužeistus, randuotus, žmonių sužalotus gyvūnus, kad pasiduosiu. Bet praeina kiek laiko ir, pamačiusi sužeistą gyvūną, negaliu likti abejinga. Džiugina ir sėkmės istorijos, kai nauji šeimininkai atsiunčia nuotraukas, kuriose mūsų išgelbėti gyvūniukai neatpažįstamai pasikeitę, sotūs, sveiki, mylimi ir laimingi. Dėl šių džiaugsmo akimirų ir tęsiu tai, ką darau, paskutines stotinkas (bulgariškos smulkios monetos) atiduodu gyvūnams. Ateityje norėčiau atidaryti savo globos namus seniems, išmestiems, nepageidaujamiems gyvūnams, kurie paskutinius savo metus ar mėnesius gyventų šiltoje, patogioje prieglaudoje, apsupti meilės ir rūpesčio.

Kaip manai, kodėl Bulgarijoje dar tokia didelė benamių gyvūnų problema? Ar skiriasi lietuvių ir bulgarų požiūris į gyvūnus?

Daug bulgarų į gyvūną vis dar žiūri kaip į daiktą – praeina pro mirštantį šunį gatvėje, nepastebi partrenkto katino, nevertina jų gyvybių. Deja, nemažai žmonių čia prieštarauja kastracijai, nors be to neįmanoma sumažinti beglobių gyvūnų populiacijos. Užuoť kastravę, žiauriai būdais atsikrato nepageidaujama gyvūnų – nuodija antifrizu, į dešrą prismaigsto vinių, šaudo. Žinoma, ne visi tokie, bet jų labai daug.

Kartą pagrindinėje miesto gatvėje radau jaunutį, kokių dviejų mėnesių šunį – kraujuotą, nuplikusį, turintį odos problemų. Jis vaikščiojo aplink restoraną prašydamas maisto. Paėmiau tą blusų ir kitų parazitų pilną šuniuką ant rankų, o nešdama stebėjau pasibjaurėjusių manimi žmonių žvilgsnius. Užkalbino vienintelis benamis. Paklausė, ar šuo mano, atsakius, kad kol kas taip, pastebėjo, kad esu laiminga, nes turiu gyvūną. Dabar tas buvęs nelaimėlis gyvena Vokietijoje, didžiuliame name su dideliu sodu, jį priglaudė nuostabūs žmonės. Bulgarijoje daugelis įstatymų dar negalioja, mažiau savanorių, norinčių padėti gyvūnams. Džiaugiuosi, kad Lietuvoje smurtas prieš gyvūnus vertinamas griežčiau, daugiau globos organizacijų.

Dalis visuomenės nepasitiki gyvūnų globos organizacijomis. Kokie tiesioginiai pagalbos būdai galimi?

Išties pasitaiko ir labai negražių istorijų, kai bandoma pasipelnyti, tačiau būdu padėti gyvūnams yra daug – ne tik pervedant pinigų vienai ar kitai organizacijai. Artėjant žiemai, reikalingi užklotai, kuriais išklojami sergančių gyvūnėlių narvai, visad reikia kokybiško maisto, galima apmokėti sąskaitas už gyvūnų gydymą klinikoje, dovanoti žaisliukus, lovas, stovus nagučiams. Taip pat reikalingas transportas. Tad padėti gali kiekvienas ir nebūtinai duodamas pinigus kažkam į rankas. Gal turite nebereikalingų savo gyvūnų daiktų ar maisto – jie gali praversti beglobiams.

Kiek gyvūnų šiuo metu gyvena Tavo namuose?

Man uždrausta parsinešti gyvūnus, nes jų čia būtų turbūt keli tūkstančiai. Namie turiu iš Lietuvos su manimi atkeliavusią rusų toiterjerę Mochitą, kuriai jau 11 metų, bet ji man mieliausia, gražiausia ir mylimiausia. Beje, ji ir išrinko man vyrą. Visus kitus, užsukdavusius į namus, aplodavo, apkandžiodavo, o Colorado – ne. Tai buvo ženklas. Juodu ir dabar neišskiriami. Dar turime baltą kakadu papūgą vardu Kukutis. Jis truputį kalba, o jei kas nepatinka, klykia taip, kad gali apkursti, tačiau dievina apkabinimus ir bučinius. Auginame ir du vandens vėžliukus – Siomgą ir Tongą, kurie nuolat sekioja iš paskos, o tie, kas sako, kad vėžliai yra lėti – meluoja. Sode įsikūrę trys katinai – Paršiukė, Mažas Katinas ir Murkė, o už sodo ribų ateinančiųjų papusryčiauti ir pavakarieniauti – kelios dešimtys.

Kuo dar gyveni, kokios pagrindinės Tavo veiklos, darbai?

Dirbu vienoje naujoje virtualių žaidimų įmonėje vadybininke. Tai įdomi, pilna iššūkių veikla visai komandai, nes ši sritis dar nauja pasaulyje, nekalbant apie Bulgariją. Esu atsakinga už organizacinį darbą, žaidimų nerašau, tačiau išmokstu vis naujų dalykų, susipažįstu su bulgariškais įstatymais, reikalavimais dokumentacijai. Džiaugiuosi ir spalvingu jaunu, ambicingų žmonių kolektyvu, sunku suprasti tik jų amžiną vėlavimą. Aš tai suvokiu kaip nepagarbą kito laikui ir bandau kovoti, bet kol kas sunkiai susikalbame.

Tad šiuo metu pagrindinės mano veiklos – darbas biure ir pagalba benamiams gyvūnams. Nelieta laiko ir jėgų kitiems tikslams. Kasdien matyti kenčiančius gyvūnus nėra lengva psichologiškai, bet tai priverčia į daug dalykų pažvelgti kitaip.

Ar dažnai lankaisi Lietuvoje? Kokių klausimų iš vietinių sulauki apie Lietuvą?

Į Lietuvą nebuvo grįžusi daugiau nei dvejus metus. Vis pritrūksta laiko, o susiplanuoti iš anksto, turint omeny mano veiklas, gana sudėtinga. Čia visi mane laiko ruse, nes būtent su šia šalimi vis dar sieja Lietuvą. Visada paaiškinu, kad taip nėra, kad esame atskira šalis, turinti savo kalbą. Dažnai paprašo pakalbėti lietuviškai, o išgirdę griebiasi už galvų, kad tikrai visai kitoks skambesys ir visai nesuprantami žodžiai. Taip pat nemažai bulgarų Lietuvą painioja su Latvija. Tačiau sutinku ir tokių, kurie išmano istoriją ir nemažai žino apie mūsų šalį, turi lietuvių draugų. Pasakoju, kokia graži mūsų šalis, tik vėsesnė. Sakau, kad ten gyvena gražūs žmonės, kad mano tėvai įsikūrę kaime, kad Lietuvoje viskas brangiau, pristatau lietuvius draugus, kurie kartais aplanko mane Bulgarijoje. Ne vienas bulgaras pareiškė norą pamatyti Lietuvą. O vienas pažįstamas ruošiasi šią žiemą su žmona vykti automobiliu ir apkeliauti Lietuvą, Latviją ir Estiją.

Kartais sulaukiu ir netolerancijos apraiškų. Jei noriu pasisakyti kokių aštresniu klausimu ar parašau komentarą, bulgarai ragina žiūrėti savo reikalų ir komentuoti savo šalį. Žinoma, ne visi tokie aršūs. Čia pastebiu daug dejonių ir nepasitenkinimo dėl sunkaus gyvenimo, bet retas imasi veiksmų, kad ką nors pakeistų. Esu sulaukusi ir komentarų, kad mėtau pinigus katinams, kai tiek žmonių miršta badu, kad esu kvaila ir beširdė. Kiekvienas pasirenka savo kryptį. Padėdavau vienai moteriškei, bet kartą tiesiog neturėjau galimybių ir po to vienintelio karto staiga tapau pati blogiausia. Gyvūnai dėkingesni, be to, jie negali savimi pasirūpinti, negali užsidirbti ir apmokėti savo sąskaitų.

Kokia kultūra vyrauja judviejų namuose, kokia kalba bendraujate tarpusavy?

Kalbamės visomis kalbomis, kokias tik mokam, tačiau dažniausiai namuose skamba lietuvių. Taip pat laikomės lietuviškų tradicijų, švenčiam mūsų šventes. Mano būsimas vyras labai supratingas žmogus, tad gyvenam ir elgiamės taip, kaip mums abiem patogiu. Retai gaminu, tad maitinamės restoranuose. Valgau tiek bulgariškus, tiek kitų šalių patiekalus. Jei pasiilgstu kažko lietuviško, pasigaminam namie, apsiperkam rusiškoje parduotuvėje, kurioje yra lietuviškos duonos, sūrio, sūrelių. Tad bet kuriuo momentu, kai pasiilgstu Lietuvos, galiu pajauti jos kvapą.

Kaip manai, ar liksit Bulgarijoje? Kokie pagrindiniai gyvenimo čia privalumai? Kokių ateities planų turit?

Bent jau artimiausius keletą metų tikrai liksime Bulgarijoje. Remontuojamės namą, „dėsime kiaušinius“ ir matysim, kas iš to išeis. Galima rasti begalybę privalumų ir trūkumų, priklausomai nuo požiūrio. Tiesiog bandau būti laiminga, daryti tai, ką noriu, nebūti egoiste, bet ir nesistengiu susiliesti su mase ir būti kaip visi. Man svarbiausia laikytis savo žodžio. Ateities planai – gyventi, džiaugtis, dirbti, sumažinti benamių gyvūnų populiaciją, susilaukti vaikų ir gražiai kartu pasenti. Vienintelis dalykas, kuris Bulgarijoje mane gąsdina – žemės drebėjimai.

Kokius kelis dalykus apie Bulgariją norėtum, kad žinotų lietuviai, be to, kad čia pigu atostogauti, graži gamta ir didesnė korupcija?

Čia gražu, nuostabus oras, puikus maistas, pigu, tačiau, išlipę iš lėktuvo, saugokite pinigines, neperkaiskit ir netikėkit viskuo, ką jums sako. Taip pat daugybė žmonių čia vis dar tiki burtais ir užkeikimais. Turėkit omeny, kad pigus alkoholis ne visada yra originalus. Diskotekose galima stipriai apsinuodyti, kalbu iš patirties. Taip pat čia kiek kitokios mados ir vis dar populiarūs padirbiniai. Žmonės gyvena gana skurdžiai, uždirba mažai, bet kavinėse gražią dieną sunku rasti laisvą stalėlį, o keliuose nestinga prabangių automobilių – stebuklų šalis.

Meilē gyvūnams atsivijo ir ī Bulgarijā.

Meilē gyvūnams atsivijo ir ī Bulgarijā.

Meilē gyvūnams atsivijo ir ģ Bulgarijā.

Meilē gyvūnams atsivijo ir ģ Bulgarijā.

Bulgarija žavi savo klimatu ir pajūriu.

Bulgarija žavi savo klimatu ir pajūriu.

Gyvūnų taksi

Į Bulgariją Vitą atviliojo meilė amerikiečiui Colorado, su kuriuo susipažino Lietuvoje

Labiausiai džiugina rezultatas, kai namus radę gyvūnai atsigauna, yra laimingi ir mylimi, o šeimininkai dalijasi nuotraukomis.

pasauliolietuvis.lt

„Lietuvybė pasaulyje“

Mielai pasidalysime svetainėje skelbiamais tekstais ir nuotraukomis, tik prašome nurodyti informacijos šaltinį ir autorius.